

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Nousiainen, Kirsi			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Lapsistaan erillään asuvat äidit - Äitiysidentiteetin rakentamisen tiloja			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipolitiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Väitöskirja		Aika-Datum-Month and year 2004-04-23	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 187+2
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena on vastata kysymykseen: Miten naisen identiteetti rakentuu äitinä lapsen asuessa isän luona. Tämä tapahtuu 18 naisen suullisesti haastattelussa tuotettujen elämänkertomuksien ja kolmen naisen ryhmässä kirjoittamien muistojen avulla. Tutkimus kiinnittyy sosiaalityön oppialaan sekä feministisen tutkimuksen perinteeseen. Sen myötä tutkimuksella on emansipatorinen, naisten sosio-kulttuurista asemaa uudelleen rakentava ulottuvuus. Tutkimuksen tieteenteoreettisina lähtökohtina ovat hermeneuttinen, fenomenologinen ja narratiivinen lähestymistapa. Hermeneuttis-fenomenologinen lähestymistapa kiinnittää tutkimuksen ymmärtävään, tulkitsevaan ja yksittäisille kokemuksille merkityksiä etsivään tutkimusperinteeseen. Narratiivisuus ilmentää aineistojen luonteen ymmärtämistä tässä tutkimuksessa. Aineiston analyysi on tehty lähiluvun menetelmällä. Lähiluku viittaa analyysitapaan, jossa useiden litteroidun tekstin luku- tai äänitteiden kuuntelukertojen kautta etsitään ja löydetään uusia temaattisia aineksia ja tulkintoja. Lähtökohtana analyysille on ollut identiteetin käsitteen ymmärtäminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muotoutuvana. Taustalla on ajatus ihmisestä holistisena kokonaisuutena, jossa ruumiillisuus, tajunnallisuus ja situationaalisuus ovat läsnä yhtäaikaaisesti. Identiteetin käsitettä lähestytään sosiaalisesti rakentuneena, jolloin ihminen ymmärretään ymmärtää ihmisen aktiivisena ruumiillisena toimijana laajassa ekosysteemissä. Vuorovaikutus ihmisen ja hänen elinympäristönsä kanssa ilmenee kolmessa eri suhteessa. Näitä ovat todellisuutta muuttavat suhteet, eli materiaalisen ympäristön kanssa tapahtuva vuorovaikutus, symbolista kommunikaatiota hyödyntävät suhteet sekä valtasuhteet.</p> <p>Analyysi ja tutkimuskertomus rakentuvat tilan käsitteen varaan. Tila on läsnä aineistossa sekä konkreettisina, mentaalina tai abstrakteina ja metaforisina määritelminä. Identiteetin rakentuminen hahmotetaan tilallisina ulottuvuuksina, jotka ovat läsnä yhtäaikaaisesti. Nämä ulottuvuudet ovat kulttuurinen, myyttisiä piirteitä saava tila, relationaalinen, ihmisten keskinäisestä vuorovaikutuksesta syntyvä tila, koti koettuna ja elettyinä tilana, refleksiivinen, omiin minämäärittelyihin nyt ja tulevaisuudessa kiinnittyvä tila sekä moraalitunteiden tila.</p> <p>Lapsistaan erillään asuvien naisten äitiysidentiteetti rakentuu ristiriitaisessa tilassa. He kokevat itse olevansa hyviä äitejä. He rakentavat äitiysidentiteettiään välittämisen, vastuun ja huolenpidon etiikan mukaisesti. He tulevat kuitenkin lähiympäristössään leimatuiksi ja heitä syyllistetään lasten jättämisestä. Äidit ovat useimmiten joutuneet tyytymään vapaaehtoisestikin ratkaisuun, jota he eivät ole halunneet. Merkittäväksi äitiysidentiteetin rakentamisen kannalta nousi yhtäältä parisuhde lasten isään. Suurimalla osalla naisista on ollut väkivaltainen puoliso, joka on hallinnut yhteistä kotia ja rajannut äidin tilaa. Toisaalta eron jälkeinen kiinteä yhteys lapseen rakentaa hyvän äidin identiteettiä. Tämä tapahtuu siitä huolimatta, että naiset kokevat syyllisyyttä siitä, että eivät voi huolehtia lapsen arjen tarpeista. Tutkimuksen äidit rakentavat identiteettiään vahvuuden ja murtumisen muodostamassa paradoksaalisessa tilassa.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords äitiys - identiteetti elatusvelvolliset naiset			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
<p>Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information</p> <p>Vastaväittäjät: dosentti Hannele Forsberg & dosentti Ritva Nätkin; Kustos: prof. Mirja Satka</p>			